

رابطه زعامت دینی و حکومت از دیدگاه وهابیت

عنوان انگلیسی:

عنوان عربی:

نویسنده: محمد جواد گوهری

استاد راهنما: محمد علی تسخیری

مقطع: کارشناسی ارشد

استاد مشاور: عبدالحسین معزی

رشته:

استاد ناظر:

دانشگاه: الهیات و معارف اسلامی و ارشاد امام صادق علیه السلام

تاریخ دفاع: 1370

واحد:

کلمات کلیدی: عربستان سعودی، زعامت دینی، حکومت، وهابیت

حکومت و حکومتداری یکی از مباحث ریشه‌ای و بنیادی در تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی است این مباحث بدلیل نیازهای مادی بشر به حکومت مورد اهتمام مسلمانان قرار گرفته است بلکه تصریح و تاکید شارع مقدس اسلام مسلمانان را برآن داشته تا از روز نخست اهتمام کافی بدان مبذول دارند پیامبر اکرم صلوات الله و سلامه علیه خود پایه گذار اولین حکومت اسلامی در جهان بودند. همین حکومت بود که شکل مثالی سلطه مندی در نزد مسلمانان را فراهم آورد. همه فرمانروایان اسلامی خود را به نوعی پیرو پیامبر گرامی در تشکیل و اداره حکومت می‌دانستند. با این حال اشکال مختلف سلطه در تاریخ جهان اسلامی چیزی نیست که بتواند مورد نفی و انکار قرار گیرد. درحقیقت جوهر اصلی اختلاف در همه این حکومتها رادر یک کلام می‌توان تفاوت دوری و نزدیکی آنها نسبت به اصول اسلام دانست با چشم پوشی از اختلافات جوهری حکومت مثالی اسلامی با سایر انواع شناخته شده حکومت مطلبی که نباید نادیده گرفته شود وجود یک سلسله اصول ثابت در این باب در اسلام است در هر حال اعتقاد و ایمان راسخ افراد امت اسلامی همیشه باعث بود تا حکام جرات و جسارت تظاهر به بی دینی را نداشته باشند. همین امر خود سبب بوده تا کلیه حکومتهای جهان اسلام خود را حکومت مورد نظر اسلام ندانسته و برای اثبات این مدعا دست به فراهم آوری اسناد مقبول زنند. اما روی هم رفته چیزی که همیشه موجب آزرده‌گی و رنجش پیروان ثابت قدم اسلام را فراهم آورده دوری متزاید قدرتهای اسلامی از مطلوبهای اسلام است این امر خصوصا باعث پیدایش فرق و دسته های مستقل گشته که تنها به ابداع نظریات جدید درباره حکومت اکتفا نکرده بلکه پاره ای ثوابت عقیدتی را هم دستخوش ساخته اند نزاع برای اصلاح تصحیح حکومتها همیشه ادامه داشته و ادامه نیز خواهد داشت. آخرین حرکت و شاید قویترین حرکتی که در این زمینه رخ داده انقلاب اسلامی ایران است که به صراحت برای سرنگون سازی رژیم سلطنتی استبدادی آغاز شد و پس از مستقر نمودن حکومت اسلامی در یک منطقه مهم از جهان اسلام به صورت قدوه و نمونه‌ای برای ساکنان دیگر مناطق این جهان درآمد. یکی از عوامل مهم نوسانات این سیر مقدار

نزدیکی و دوری حکومت‌های جهان اسلام با جریان دینمدار و شریعتمدار بوده است بدون شبهه یکی از مهمترین عوامل پیشرفت یک حکومت در جهان اسلام تایید علما و متدینان از آن حکومت بوده است غالب حکومت‌های این امت خود با توجه به این حقیقت در پی کسب این عامل سرنوشت ساز برای خود بوده اند. در این راه بسیاری از توفیق ارتباط می‌یافته است و آن مقدار تناسب و هماهنگی ساختاری و یا ظاهری این حکومتها با جریان مزبور بوده است. عملکردهای یک حکومت بطور طبیعی در پیدایش این تصور که این حکومت یک حکومت دینمدار است نقش موثر و اساسی دارد. شرایط پیدایش یک حکومت هم از عوامل مهم دیگر است که در ایجاد و تقویت این تصور بسیار موثر و بنیادی است مادام که حکومتی فاقد این تناسب و تجانس ولو ظاهری با جریان دینمداری و دینمداران باشد نمی‌تواند انتظار بهره‌گیری فعال از این عامل تقویتی را داشته باشد. و این خود مبحثی مهم و اصولیست که باید بدقت مورد فحص و عنایت قرار گیرد موضوع این رساله یکی از مهمترین و برجسته ترین نمونه های این امر است. از سوی دیگر چگونگی دستیابی سیاستمداران و یا به تعبیر دیگر سایست بازان غیر متدین به بالاترین قله قدرت از طریق سوء استفاده از جریانات و احساسات متدینانه خود مقوله ای است مهم و باید مورد ریزنگری واقع شود. در همین جا نیز باید تاکید کرد که حکومت کهنه سال سعودی در اینمورد نیز یکی از بهترین و برجسته ترین مثالهاست.